

**T.C.
SAĞLIK
BAKANLIĞI**

(Bilimsel Danışma Kurulu Çalışması)

17/07/2020

**COVID-19 SALGIN
YÖNETİMİ
ÇALIŞMA REHBERİ**

**OKULLAR VE PANSİYONLARDA
ALINMASI GEREKEN
ÖNLEMLER**

78. COVID-19 KAPSAMINDA OKULLARDA ALINMASI GEREKEN

ÖNLEMLER

COVID-19'un ana bulaşma yolu damlacık ve temas yoluyla'dır. Okullar toplubulunulan yerlerden olduğu için COVID-19 bulaşma açısından risklidir. Okullarda COVID-19 bulaşma riskini en aza indirmek için yapılacaklar bir süreç yönetimidir.

Bu süreç yönetiminde okul yönetimi, öğretmenler, aileler, öğrenciler ve okul çalışanlarının üzerine düşen görev ve sorumluluklar bulunmaktadır. Süreç, yatılı olmayan öğrenciler ve tüm çalışanlar için sabah evde başlar ve yine akşam evde tamamlanır. Yatılı olanlar ve akşamları görevli öğretmen ve çalışanlar için, bu süreçte okuldaki tüm süreyi içerir.

Okul binasının girişleri ve içerisinde uygun yerlere kurallar, sosyal mesafe, maske kullanımı, el temizliği ve öğrencilerin hangi koşullarda okula gelmemesi gerektiğini açıklayan bilgilendirme afişleri asılmalıdır. Okul binası girişleri ve içerisinde uygun yerlerde el antiseptiği bulundurulmalıdır. COVID-19 bulaşma riskini en aza indirmek için aşağıdaki önlemlere uyulmalıdır.

78.1. Okullarda Alınması Gereken Genel Önlemler

» COVID-19'dan sorumlu olarak, eğitim kurumları iş sağlığı ve güvenliği kurulları ve kurullardan sorumlu müdür yardımcısı görevlendirilmelidir.

COVID-19 ile ilgili olarak gerekli hallerde il/ilçe sağlık müdürlüğü ile iletişime geçmelidir.

» Eğitim faaliyetine başlamadan önce okul binasının genel temizliği su ve deterjanla yapılmalıdır.

» Okullarda temassız ateş ölçer, tek kullanımlık veya yıkanabilir bezmaske, sıvı sabun ve el antiseptiği veya en az %70 alkol içeren kolonyabulundurulmalıdır. Kullanılmış maskeler için kapaklı çöp kutuları temin edilmelidir. Okulun girişinde ve içinde uygun yerlere maske kullanımını açıklayan posterler yerleştirilmelidir.

» Okullarda mümkünse tüm kapalı alanlar ve okulda aktif olarak bulunan kişiler göz önüne alınarak 4 metre kareye bir kişi düşecek şekilde personel ve öğrenci planlaması yapılmalı, içeriye alınması gereken kişi sayısı buna göre düzenlenmelidir.

» Sınıf, çalışma salonları, işlikler, yemekhane, kantin vb. toplu kullanım alanları bulunması durumunda yeterli sosyal mesafenin korunması amacıyla kişiler arası en az 1 metre olacak şekilde düzenlenmelidir.

» COVID-19 kapsamında alınacak önlemler okulun varsa web sayfasında yayımlanmalı; okul açılmadan önce veliler e-okul, e-posta, SMS vb. iletişim kanalları ile bilgilendirilmelidir.

» Okulların açılmasıyla velilere özel olarak hazırlanmış bir bilgi notu ekte yer alan "Bilgilendirme Formu ve Taahhütname" (Ek.1) şeklinde ve iki nüshasında velilere imzalatılmalı ve bir nüshası kendilerine verilmelidir.

» COVID-19 kapsamında alınacak önlemleri açıklayan bu bilgi notunda,

» Ateş, öksürük, burun akıntısı, solunum sıkıntısı, ishal şikayetlerinden herhangi biri olan öğrenciler hakkında okula bilgi verilmesi ve bu öğrencilerin okula gönderilmemesi istenmeli ve doktor muayenesi önerilmelidir.

» Aile içerisinde ateş, öksürük, burun akıntısı, solunum sıkıntısı gibi COVID-19 belirtileri olan ya da COVID-19 tanısı alan, temaslı olan kişilerin bulunması durumunda okula ivedilikle bilgi verilmesi ve öğrencilerin okula gönderilmemesi belirtilmelidir.

» Öğrencilerin okula bırakılması ve okuldan alınması sırasında personel ve veliler sosyal mesafe kurallarına uymalı ve maske takmalıdır.

»Mümkünse öğrenciyi her gün aynı velinin bırakması ve alması sağlanmalıdır.

Mümkünse büyükanne/büyükbaba gibi 65 yaş üstü kişiler veya altta yatan hastalığı olanlar öğrencileri bırakıp almamalıdır.

»Okula giriş/çıkış saatlerinde öğrenciler veliler tarafından okul dışında teslim alınıp bırakılmalıdır.

»Okulun giriş ve çıkışlarına öğrencilerin el hijyenini sağlayabilmeleri için elantiseptiği konulmalıdır.

»Okulda bulunan 12 yaş üzeri öğrenciler, öğretmen ve diğer çalışanlar masketakmalı ve maskesi olmayanlar için bina girişinde maske bulundurulmalıdır.

Bu kişiler kuralına uygun maske takmalı, maske nemlendikçe ya dakirlendikçe değiştirilmelidir. Yeni maske takılırken ve sonrasında elantiseptiği kullanılmalıdır.

»Sınıflara, koridorlara, giriş ve çıkışa yakın alanlara el antiseptikleri yerleştirilmelidir. El antiseptiğinin bulunduğu alanlar öğretmenler tarafından kontrol edilmelidir. Yutma riski nedeniyle küçük öğrenciler el antiseptiği kullanırken mutlaka denetlenmelidir.

»Öğretmen, öğrenci ve diğer çalışanlar el hijyenini öğrenmeli ve uygulamalıdır.

Eller en az 20 saniye boyunca sabun ve suyla yıkanmalıdır. Eller gözle görülür derecede kirli değilse, sabun ve su hazır bulunmuyorsa, alkol bazlı el antiseptiği kullanılabilir.

»Anasınıfındaki öğrencilere el yıkama sırasında yardım edilmeli, yardım edildikten sonra tekrar eller yıkanmalıdır.

»Lavaboların yakınına el yıkama adımlarını açıklayan posterler yerleştirilmelidir.

»Çalışanların kullandığı kişisel koruyucu ekipmanlar evsel atığa atılmalıdır.

Okullarda COVID-19 şüpheli kişi bulunduğu anda bu kişilere ait atıklar çift poşetlenerek evsel atıklara atılır.

»Sık dokunulan kapı kolları, merdiven korkulukları, elektrik düğmeleri gibi yüzeylerin temizliği ve dezenfeksiyonu sık sık yapılmalıdır.

»Okullara salgın döneminde mümkünse ziyaretçi kabul edilmemelidir.

»Okullarda sınıf ve odalar pencereleri açılarak düzenli bir şekilde sık sık havalandırılmalıdır. Havalandırmada doğal havalandırma tercih edilmelidir.

Klima olması durumunda ise Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanan “COVID-19 Kapsamında Klima/İklimlendirme Sistemlerinde Alınacak Önlemler”e uyulmalıdır.

»COVID-19 bulaşma riskini artıracığından salgın döneminde zorunlu olmayantoplu etkinlikler yapılmamalıdır. Yapılması gerekli görülen etkinliklerin açıklanması tercih edilmelidir. Etkinliklerde maske takılmalı, sosyal mesafe kurallarına uyulmalıdır.

»Okullarda öğretmen, yönetici, personel toplantıları gibi idari toplantılardan kaçınmak amacıyla mümkün olduğunca telekonferans yöntemiyle yapılmalıdır. Bunun sağlanamadığı durumlarda Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanan “Kurum İçi Düşük Katılımlı Toplantılarda Alınması Gereken Önlemler”e uyulmalıdır.

»Hem öğrenciler hem de personel arasındaki okula devamsızlıklar takip edilmeli, devamsızlıklardaki artışlar İl/ilçe sağlık müdürlüğü/toplum sağlığı merkezlerine bildirilmelidir.

»Öğrenci ve personelin salgın döneminde ruh sağlığı / psikososyal destek ihtiyaçları için okullarda bulunan PDR (Psikolojik Danışma Rehberlik) Birimleri Sağlık Bakanlığının bu konudaki önerileri doğrultusunda hareket etmelidir.

78.2. Okullarda Öğrenciler, Öğretmenler ve Diğer Çalışanlara Yönelik Alınması Gereken Önlemler

- » Öğretmenler ve diğer çalışanların COVID-19'un bulaşma yolları ve korunma önlemleri hususunda bilgilendirilmesi sağlanmalıdır.
- » Okulun ilk haftasındaki başlangıç derslerinde öğrencilere COVID-19'un bulaşma yolları ve korunma önlemleri hakkında bilgi verilmelidir.
- » Ateş, öksürük, burun akıntısı, solunum sıkıntısı belirtileri olan / gelişen COVID-19 tanısı alan veya temaslı olan öğretmen, öğrenci ya da çalışanlar tıbbi maske takılarak, COVID-19 yönünden değerlendirilmek üzere sağlık kurumuna yönlendirilmelidir.
- » Okulda iken semptomu başlayan öğrencilerin en kısa sürede ailesi ile iletişime geçmeli ve hasta öğrenci ayrı bir yerde izole edilmelidir. Hasta öğrencilerin yakın teması öğrenci ve personel evlerine gönderilmelidir. İl/ilçe sağlık müdürlüğüne bildirilmelidir.
- » Hasta öğrenci veya personel gönderildikten sonra oda/alan/sınıf havalandırılmalı, yüzeyler temizlenip dezenfekte edilmelidir.
- » 12 yaş üzerindeki öğrenciler, öğretmenler ve diğer çalışanların tümü kuralına uygun maske takmalı, maske nemlendikçe ya da kirlendikçe değiştirilmeli, değiştirilmesi öncesinde ve sonrasında el antiseptiği kullanılmalıdır.
- » Öğrenciler ile 1 metreden yakın temas olasılığı olan öğretmen ve diğer çalışanların tıbbi maskeye ek olarak yüz koruyucu da kullanması sağlanmalıdır. Yüz koruyucu %70'lik alkol ile silinerek tekrar kullanılabilir.
- » Öğrenciler, öğretmenler ve diğer çalışanların el hijyenine dikkat etmesi sağlanmalıdır. El hijyenini sağlamak için, eller en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkanmalı, su ve sabunun olmadığı durumlarda alkol bazlı el antiseptiği kullanılmalıdır. Antiseptik içeren sabun kullanmaya gerek yoktur, normal sabun yeterlidir.
- » Eldiven kullanımı el temizliği yerine geçmez. Yapılan iş, eldiven kullanımını gerektirmiyorsa, COVID-19'dan korunmak amacıyla eldiven kullanılmamalıdır.
- » Öğretmen ve çalışanlar dinlenme alanlarında en az 1 metrelik sosyal mesafeyi korumalı ve maske takmayı sürdürmelidir.

78.3. Güvenlik Görevlilerini Korumaya Yönelik Önlemler

- » Bir metreden uzak temas (Düşük riskli çalışma alanı)
 - » Güvenlik görevlilerinin yüz yüze temas olasılığını azaltmak için camlı kabinlerde bulunmaları önerilir. Böyle bir imkan yoksa, kuruma giriş yapanlarla güvenlik görevlileri arasında en az 1 metre mesafeye sağlayacak şekilde düzenleme yapılmalıdır. 1 metreden uzak durulacaksa sadece tıbbi maske yeterlidir.
 - » Bir metreden yakın temas (Orta riskli çalışma alanı)
 - » Üst araması yapılacaksa 1 metreden yakın temas olasılığı vardır.
- Aşağıdaki kişisel koruyucu ekipmanları kullanması sağlanmalıdır.
- » Tıbbi maskeye ek olarak gözlük/yüz koruyucu da kullanılmalıdır. Bu ekipmanlar kişiye özeldir.
 - » Vücut salgılarıyla gözle görülür bir kirlenme olasılığı yoksa eldiven kullanılmamalıdır. El hijyeni sağlanmalıdır.
 - » Kişisel koruyucu ekipmanın uygun kullanımı konusunda eğitim verilmelidir. Önce maske sonra gözlük/yüz koruyucu takılır, çıkarılırken önce gözlük/ yüz koruyucu ve en son maske çıkarılır.
 - » Yukarıda kullanılması gerektiği belirtilen ekipmanlar, görevlinin aktif olarak görevini yaptığı süre boyunca kesintisiz olarak kullanılmalıdır.

Maskeler nemlendikçe ve kirlendikçe yenileri ile değiştirilmelidir.

- »Kişisel koruyucu ekipmanların giyilmesi ve çıkartılması sonrasında her seferinde uygun el hijyeni sağlanmalıdır. Eller en az 20 saniye su ve sabunla yıkanmalı veya el antiseptiği kullanılmalıdır.
- »Görevlinin dinlenmek üzere yerinden ayrılması halinde (çay, yemekvb.) kullanılan maske ve varsa eldiven çıkartılmalı ve uygun şekilde çiftpoşetlenerek atılmalıdır. Gözlük/yüz koruyucu bir sonraki kullanıma hazırlığı için %70'lik alkolle temizlenmelidir.
- »Görev yerine dönülürken yeni maske ve eldiven kullanılmalıdır.

78.4. Eğitim Alanları ve Sürecinde Alınması Gereken Önlemler

- »Dersler sırasında öğretmen ile öğrenciler arasında en az 1 metre mesafe olacak şekilde oturma düzeni oluşturulmalı ve maske takılmalıdır.
- » Sınıflarda oturma düzeni yüz yüze gelecek şekilde karşılıklı olmamalı, çapraz oturma olmalıdır.
- » Temaslı takibi için sınıflarda aynı öğrencinin aynı yerde oturması sağlanmalıdır.
- »Dersler mümkün olan en az kişi sayısı ile yapılmalı, birkaç sınıfın bir araya gelmesi ile ortak yapılan derslerde oturma düzeni sosyal mesafe en az 1 metre olacak şekilde olmalıdır.
- »Damlacık oluşturması nedeniyle sınıf içinde yüksek sesle yapılan aktiviteler yapılmamalıdır.
- »Kitap, kalem vb. eğitim malzemeleri kişiye özel olmalı, öğrenciler arasında malzeme alışverişi yapılmamalıdır.
- »Öğrenciler mümkünse aynı sınıflarda ders görmeli, sınıf değişikliği yapılmamalıdır. Değişiklik zorunlu ise sınıfların her kullanım sonrasında havalandırılıp temizlik ve dezenfeksiyonu yapılmalıdır.
- »Öğrencilerin günlük grup etkinliklerinde öncelikli olarak aynı grup ile etkinliğin yapılması sağlanmalıdır. Sanat, müzik, beden eğitimi gibi derslerde mümkünse grupların birbirine karışması önlenmelidir.
- »Öğrencilerin toplu halde bir arada bulunmalarını önlemek amacıyla mümkünse ders araları (teneffüsler) sınıflar sıraya konularak düzenlenmelidir.
- »Okullarda toplu olarak kullanılan yerlerin (koridorlar, kantin, spor salonu vb.) mümkünse daha az sayıda kişiyle ve dönüşümlü olarak kullanılmasına dikkat edilmelidir.
- »COVID-19 vakası olması durumunda o sınıf/oda boşaltılmalı, 24 saat süreyle havalandırılmalı ve boş tutulması sağlanmalıdır. Bunun sonrasında temizliği yapılmalıdır.
- » COVID-19 vakasının, oda temizliğini yapacak kişi tıbbi maske, forma yada tek kullanımlık önlük, yüz koruyucu ve eldiven kullanılmalıdır; temizlik görevlisi ellerini yıkadıktan sonra eldiven giymeli ve temizliği eldivenli ellerle yapmalıdır.

78.5. Asansörlerde Alınması Gereken Önlemler

- »Asansörlerin kullanımı sınırlandırılmalıdır.
- »Kapasitesinin üçte biri sayıda kişinin binmesine izin verilmeli ve bu sayı asansör girişinde belirtilmelidir.
- »Asansör içerisinde sosyal mesafeyi korumak amacıyla kişilerin durması gereken alanlar, aralarında en az 1 metre mesafe olacak şekilde yer işaretleriyle belirlenmelidir.

78.6. Okul Spor Salonlarında Alınması Gereken Önlemler

Spor salonunda ve varsa havuzda maske kullanımı, hijyen ve sosyal mesafenin korunması ile ilgili tedbirlere uyulmalıdır. Bu alanlarda Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanan "COVID-19 Kapsamında Spor Salonları ve Spor Merkezlerinde Alınması Gereken Önlemler" ile havuz olması durumunda "Site Havuzlarında Alınması Gereken Önlemler" ile "Hamam, Sauna, Buhar Odaları İle Kapalı Havuz Ve Jakuzilerde Alınması Gereken Önlemler" in ilgili bölümlerine uyulmalıdır.

78.7. Okul Kütüphanesinde Alınması Gereken Önlemler

Kütüphanede maske kullanımı, el hijyeni ve sosyal mesafenin korunması ile ilgili tedbirlere uyulmalıdır. Bu alanlarda Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanan “Kütüphanelerde Alınması Gereken Önlemler”e uyulmalıdır.

78.8. Okul Kantininde Alınması Gereken Önlemler

Kurum bünyesinde bulunması halinde kantin, büfe vb. yerlerde maske kullanımı, hijyen ve sosyal mesafenin korunması ile ilgili tedbirlere uyulmalı, buralarda tekkullanımlık bardak, tabak vb. malzemeler kullanılmalıdır. Bu hizmetlerin sunum sırasında Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanan “COVID-19 Kapsamında Büfe, Kantin ve Bayilerde Alınması Gereken Önlemler”e uyulmalıdır.

78.9. Okul Mağazasında Alınması Gereken Önlemler

Kurum bünyesinde bulunması halinde giysi, kitap ve kırtasiye malzemesinin satışının yapıldığı okul mağazasında hijyen ve sosyal mesafenin korunması ile ilgili tedbirlere uyulmalıdır. Satışlar mümkün olduğunca telefon ve internet üzerinden karşılanacak hale getirilmelidir. Mağaza satışında temassız ödeme tercih edilmeliveya temassız ödemelerde her kullanım öncesi alkol bazlı el antiseptiği ile el hijyeni sağlandığından emin olunmalıdır.

Bu hizmetlerin sunumu sırasında Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanan “Konfeksiyon, Giyim Mağazaları Ve Tuhafiyelerde Alınması Gereken Önlemler” ile “Kitap ve Kırtasiye Mağazalarında Alınması Gereken Önlemler”deki ilgili bölümlere uyulmalıdır.

78.10. Çalışanların Ofislerinde Alınması Gereken Önlemler

Kurum bünyesinde bulunan ofisler ve buradaki hizmetlerin sunumu sırasında Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanan “COVID-19 Kapsamında Ofis ve Büro Sisteminde Faaliyet Gösteren Tüm İşletmelerde Alınması Gereken Önlemler”e uyulmalıdır.

78.11. Yemekhanede Alınması Gereken Önlemler

» Öğrencilerin mümkün olduğu kadar kumanya şeklinde, sınıflarda aynı grupta yemek yemesi tercih edilmelidir.

» Yemekhane girişlerine el antiseptiği konulmalıdır.

» Öğrencilerin yemekten önce ve hemen sonra ellerini yıkaması sağlanmalıdır.

» Yemekhanede masalar ve sandalyeler arası mesafe en az 1 metre olacak şekilde düzenleme yapılmalıdır.

» Temassız takibinin kolay yapılabilmesi için; mümkün olduğunca yemek saatleri gruplara göre belirlenmeli ve mümkün ise aynı kişilerin aynı masada yemek yemeleri sağlanmalıdır. Teneffüslerde de benzer kurallara dikkat edilmelidir.

» Yemek öncesinde ve sonrasında ellerin bol su ve sabun ile en az 20 saniye boyunca yıkanması ve tekkullanımlık havlu ile ellerin kurulması gibi kişisel hijyen kurallarının uygulanmasına imkan veren düzenlemeler yapılmalıdır.

» Bardak ve tabak gibi ortak kullanılan eşyalar her kullanım sonrasında suve deterjanla yıkanmalı ve sonraki kullanımına kadar temiz bir ortamda saklanmalıdır.

» Baharat, kürdan, tuz vb. malzemelerin tekkullanımlık olacak şekilde sunulması sağlanmalıdır. Masalarda açıkta baharat, kürdan, tuz, ekme bulundurulmamalıdır.

» Yemekhane görevlileri kişisel hijyen kurallarına uygun davranmalı ve tıbbi maske takmalıdır. Eldiven kullanmamalı ancak sık el hijyeni sağlanmalıdır.

» Masada yeme ve içme dışında maske takılmalıdır.

» Açık büfe yemek servisi kullanılmamalıdır.

» Yiyecek hazırlamada kullanılan lavabolar başka hiçbir amaçla kullanılmamalıdır.

» Yemekler okul bünyesinde hazırlanıyorsa Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanan “COVID-19 Kapsamında Restoran, Lokanta, Kafe Pastane, Börekçi, Tatlıcı Ve İçerisinde Yeme-İçme Hizmeti Sunan İşletmelerde Alınması Gereken Önlemler”e uyulmalıdır.

78.12. Servislerde Alınması Gereken Önlemler

» Servis şoförleri işveren tarafından COVID-19 hakkında bilgilendirilmelidir.

Servis şoförleri, kişisel hijyen kurallarına uygun şekilde hareket etmeli ve aracın içinde mutlaka tıbbi maske kullanmalıdır.

» Araç içine COVID-19 ile ilgili uyulması gereken kurallar görünür bir şekilde asılmalı ve şoför ve yolcuların bu kurallara uyması sağlanmalıdır.

» Araçlarda giriş kapısının yanına el antiseptiği konulmalıdır.

» Servisle ulaşımı sağlayan 12 yaş üzeri öğrenci, öğretmen ve çalışanların maske takması ve mümkünse her gün aynı yere oturması sağlanmalıdır.

» Servislerde Sağlık Bakanlığı “COVID -19 Kapsamında Personel Servis Araçlarıyla İlgili Alınması Gereken Önlemler”e uyulmalıdır.

78.13. Yatakhanelerde Alınması Gereken Önlemler

» COVID-19 kapsamında yurt yatakhanelerinde kalacak öğrenci sayısı yeniden gözden geçirilmeli ve mümkün olan en az öğrenci ile hizmet vermeye devam etmelidir.

» Mümkün olduğu sürece öğrencilerin oda değişikliğine izin verilmemelidir.

» Yatakhanelerde sosyal mesafenin korunmasını sağlayacak şekilde eşyaların düzenlenmesi yapılmalıdır.

» Yatakhane girişlerine el antiseptiği konulmalıdır.

» Yatakhanelerde sosyal mesafe ve hijyen kuralları göz önünde bulundurulmalıdır.

» Yatakhanelerde yatak ya da ranzalar en az 1 metre aralıklarla seyreltilerek yerleştirilmelidir.

» Yatak ya da ranzaların yan yana olanları bir baş bir ayakucu şeklinde konumlandırılmalı, ranzada alt ve üst yatışlar da bir baş bir ayakucu şeklinde düzenlenmelidir.

» Yatakhaneler yeterli ve düzenli şekilde havalandırılmalı, sık sık pencereler açılmalıdır.

» Odalarda kalan öğrenci sayısına göre yeterli sayıda tuvalet/banyo olanağı sağlanmalıdır.

» Duş yerleri ve tuvaletlerde sosyal mesafe kuralına dikkat edilmelidir.

» Duş bataryası, musluk, sabunluk vb. donanımın mümkünse sensörlü olanlarının kullanımı teşvik edilmelidir.

» Duş ve tuvaletler sık aralıklarla mümkünse her kullanımdan sonra dezenfekte edilecek şekilde planlama yapılmalıdır.

» Tuvalet ve lavabolarda su, sıvı sabun, tuvalet kâğıdı, kâğıt havlu ve çöp kutusu bulundurulmalıdır.

» Duş, kabin ve tuvaletler kapı ve pencereleri açılarak sık havalandırılmalıdır.

» Öğrenci odalarında, aynı odada kalan öğrenciler dışında kişilerin bulunmasına izin verilmemelidir.

» Yatakhane gıda maddesi bulundurulmamalı ve tüketilmemelidir.

» Özellikle eller ile sık dokunulan yüzeylerin (kapı ve dolap aydınlatma sistemleri gibi sık dokunulan düğmeler, telefon ahizesi, TV kumandası) ve ortak kullanım alanlarındaki tuvalet ve lavaboların temizliği günde en az iki kez yapılmalıdır.

78.14. Okul Mescitlerinde Alınması Gereken Önlemler

- »Mescit içerisinde 4 metrekareye 1 kişi düşecek şekilde planlama yapılmalıdır.
 - »Mescit girişinde el antiseptiği bulundurulmalıdır.
 - »Mescide girerken ve namaz esnasında da maske takılmaya devam edilmelidir.
 - »Abdest alırken ve namaz kılarken sosyal mesafeye (en az 1 metre) uyulmalıdır.
 - » Mescit içerisindeki Kur'an-ı Kerim dahil diğer kitaplar kilitli dolaplarda bulundurulmalı, ortak kullanımı önlenmelidir.
 - »Ortak kullanımda olan tespih, takke, rahle vb. kaldırılmalıdır.
 - »Seccadeler ve tespihler kişiye özel olmalıdır.
 - »Mescit en az günde bir defa temizlenmeli ve sık sık havalandırılmalıdır.
 - »Mescitte bulunan halılar su ve deterjanla temizlenmeli, mescit ve abdest alınan yerlerin temizliğine dikkat edilmelidir. Mescit sık sık havalandırılmalıdır.
- Abdest alınan yerlerde tek kullanımlık kâğıt havlu kullanılmalıdır.

78.15. Ortam Temizliği, Dezenfeksiyonu ve Havalandırması

»Binalardaki her türlü eşya, araç ve gerecin, özellikle sık dokunulan yüzeylerin(kapı kolları, telefon ahizeleri, masa yüzeyleri, musluk ve batarya başlıkları gibi) temizliğine dikkat edilmelidir. Bu amaçla, su ve deterjanla temizlik sonrası dezenfeksiyon için 1/100 sulandırılmış (5 litre suya yarım küçük çay bardağı) çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 768152-9) kullanılabilir.

Klor bileşiklerinin uygun olmadığı bilgisayar klavyeleri, telefon ve diğer cihaz yüzeyleri %70'lik alkolle silinerek dezenfeksiyon sağlanmalıdır.

»Yüzey temizliği ve dezenfeksiyonu için; virüslere etkinliği gösterilmiş etken maddeleri içeren ve Sağlık Bakanlığı tarafından verilen 'Biyosidal Ürün Ruhsatı' bulunan yüzey dezenfektanları kullanılabilir. <http://cbs.cevresaglik.gov.tr/cevresaglik/Biyosidal/Dezenfektan.aspx>

»Halı, koltuk gibi yüzeyler su ve deterjanla silinebilir veya toz kaldırmayacak özelliğe sahip makineler ile yıkanabilir. Bu amaçla sıcak buhar da uygulanabilir.

»Temizlik bezleri kullanım alanına göre ayrılmalı ve her kullanım sonrası uygun şekilde temizlenmelidir. Yıkatabilen, tekrar kullanılan temizlik malzemelerinin en az 60 oC'da yıkanması önerilir. Paspas başlıkları su içerisinde bekletilmemelidir.

»Okuldaki sınıf, salon, yemekhane, yatakhane ve diğer tüm odaların kapı ve pencereleri açılarak sık havalandırılması sağlanmalıdır.

»Merkezi havalandırma sistemleri bulunan okullarda ortamın havalandırması doğal hava sirkülasyonunu sağlayacak şekilde düzenlenmeli, havalandırma sistemlerinin bakımı ve filtre değişimleri üretici firma önerileri doğrultusunda yapılmalıdır. Klimalar ve vantilatör kullanılmamalıdır. Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanan "COVID-19 Kapsamında Klima/İklimlendirme Sistemlerinde Alınacak Önlemler" e uyulmalıdır.

»Tuvaletlere el yıkama ile ilgili afişler asılmalıdır.

» Tuvaletlere tuvalet kağıdı konulmalıdır. Mümkünse tek kullanımlık havlu kullanılmalıdır. Hepafiltreli hava akımı ile çalışan el kurutma cihazları çalıştırılabilir.

»Tuvaletlerde sıvı sabun bulundurulmalı ve devamlılığı sağlanmalıdır. Antiseptik içeren sabuna gerek yoktur.

»Tuvaletlerdeki bataryalar ve sabunluklar mümkünse fotoselli olmalıdır.

»Tuvalet dezenfeksiyonu için 1/10 sulandırılmış çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) kullanılmalıdır.

»Temizlik yapan personelin tıbbi maske ve eldiven kullanması sağlanmalıdır.

Temizlik sonrasında personel maske ve eldivenlerini çıkarıp çöp kutusuna atmalı, ellerini en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkamalı, sabun vesuyun olmadığı durumlarda alkol bazlı el antiseptiği kullanmalıdır.

EK.1

BİLGİLENDİRME FORMU VE TAAHHÜTNAME

Çocuğumun ateş, öksürük, burun akıntısı, solunum sıkıntısı, ishal şikayeti olması durumu ile aile içerisinde solunum yolu şikayetleri gelişen veya solunum yolu enfeksiyonu hikayesi ile hastane yatışı yapılan kişi varlığında ya da COVID-19 tanısı alan kişi bulunması durumunda çocuğumu kuruma getirmem ve bu durumu okula bildirmem gerektiği konusunda bilgilendirildim.

Yukarıda belirtilen durumlarda çocuğumu okula getirmeyeceğimi ve getirmemesebemi okul yönetimine bildirmeyi kabul ve taahhüt ederim. .../... / 20...

Taahhüt eden: Okul Yetkilisi:

Veli/vasinin adı soyadı: Adı soyadı:

İmzası: Görevi:

Öğrencinin adı-soyadı: İmzası:

79. COVID-19 KAPSAMINDA OKUL PANSİYONLARINDA

ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

COVID-19'un ana bulaşma yolu virüsü taşıyan kişiden konuşma, öksürme veyahapsırma sırasında ortaya çıkan damlacıklardır. Damlacıklarla kirlenen yüzeylerle temas eden ellerin ağız, burun ya da gözlere dokunulması ile de hastalık bulaşabilir.

COVID-19 bulaşma riski pansiyonlar gibi toplu yaşam alanlarında oldukça yüksektir. Pansiyonlarda enfeksiyon riskini azaltmak için COVID-19'dan korunma ve kontrol önlemlerine pansiyon çalışanlarının ve öğrencilerin dikkat etmesi zorunludur.

Pansiyonlarda kalan öğrencilerin kayıtlarının iyi tutulması olgu çıkması durumunda temaslıların bulunup, yayılmanın kontrolü açısından önemlidir.

79.1. Genel Önlemler

» Pansiyonda COVID-19 ile ilgili alınan tedbirlere ilişkin takip vekoordinasyondan sorumlu müdür yardımcısı görevlendirilmelidir.

- »Pansiyon giriş ve çıkışlarında uygun yerlere COVID-19 kapsamında alınması gereken önlemlerle ilgili afişler (el yıkama, maske kullanımı ve pansiyonlardauyulması gereken kurallar) asılmalıdır
- » Pansiyonlu okullarda barınan yöneticiye, belleticiye, nöbetçi belleticiye,yardımcı personele ve öğrenciye yönelik bulaşıcı hastalıklar, enfeksiyondankorunma ve COVID-19 konusunda eğitim verilmelidir.
- » Okul yönetimi tarafından belirlenen aralıklarla gün içinde pansiyondaçalışanların ve öğrencilerin ateş kontrolleri ve semptom kontrolleriyapılmalıdır. Ateş ölçen personel tıbbi maskeye ek olarak yüz koruyucukullanmalıdır. Ateşi 38  C'dan yüksek olanlarla öksürük, burun akıntısı,solunum sıkıntısı gibi belirtileri olan / gelişen, COVID-19 tanısı alan veyatemaslı olanlar tıbbi maske takılarak COVID-19 yönünden değerlendirilmeküzere sağlık kurumuna yönlendirilmelidir.
- »Pansiyonlara mümkünse ziyaretçi kabul edilmemelidir. Ziyaretçinin gelmesidurumunda el hijyeni, sosyal mesafe ve maske kullanımı kurallarınauyulmalıdır.
- »Pansiyonlarda bulunan tüm öğrenci ve çalışanlar maske takmalıdır.
- »Sık sık eller su ve sabunla yıkanmalı veya el antiseptiği kullanmalıdırlar.
- »Ellerle yüz, göz, ağız ve buruna dokunulmamalıdır.
- »Öğrencilerin pansiyon içi ortak kullanım alanlarında mümkün olduğu kadarkısa süre kalması sağlanmalıdır
- »Pansiyonlarda, yatakhanelerde ve ortak yaşam alanlarında öğrencilerinbirbirleriyle ve çalışanlarla aralarındaki sosyal mesafe en az 1 metreolmalıdır.
- »Kullanılmış maskeler, diğer evsel atıklar ile birlikte kapaklı, pedallı çöpkutularına atılmalıdır.
- »Yürütülen çalışmalar düzenli olarak kayıt altına alınmalı, periyodik izlemeformları ve kontrol listeleri hazırlanmalıdır (COVID-19 kapsamında günlük yapılacak işlemlerin yapılıp-yapılmadığına dair her gün müdür yardımcısıtarafından gerekli incelemelerin yapılması ve oluşturulacak forma işlenmesisağlanmalıdır).
- »Ortak kullanım alanlarında ve pansiyon girişinde alkol bazlı el antiseptiğibulundurulmalıdır.
- »Pansiyonlarda grup toplantıları veya etkinlikleri mümkünse yapılmamalıdır.
- »Eller en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkanmalıdır.
- »Özellikle eller ile sık dokunulan yüzeyler; kapı kolları, bataryalar,tırabzanlar, sık dokunulan düğmeler, telefon ahizesi, televizyon ve klimakumandası, ortak kullanım alanlarındaki tuvalet ve lavabo temizliğineazami özen gösterilmelidir. Elle temas edilen alanların daha sık aralıklarladezenfeksiyonu sağlanmalıdır.

79.2. Giriş Çıkışlara Yönelik Alınması Gereken Önlemler

- »Giriş-çıkış kapılarına, yemekhane, etüt odalarına, oda girişlerine vekoridorlara el antiseptiği konulmalıdır.
- »Kurye, kargo görevlisi vb. kişiler pansiyon içerisine alınmamalı, teslimatlarıdış kapıda yapılmalıdır.

79.3. Yemek Hizmetlerine Yönelik Alınması Gereken Önlemler

- »Yemek salonları, giriş alanı ve holü, ilave salonlar gibi genel alan kullanımlarıve açık alanlar dâhil yemekhane sosyal mesafe planına uygun olarakdüzenlenmelidir.
- »Pansiyonun içinde veya dışarısında sıra oluşabilecek her yerde en az 1 metre ara ile sosyal mesafe işaretlemeleri yapılmalıdır.
- »Kahvaltı büfeleri ve açık büfeler yerine servisin çalışanlar tarafından yapılması sağlanmalı ya da yemek ihtiyacı için yemekhane alanlarındapaketlenmiş yiyecek servis edilmelidir.
- »Yemek servisinde kullanılan tüm araç gereçler her kullanım sonrasındau ve deterjanla yıkanmalı ve bir sonraki kullanıma kadar temiz bir yerdemuhafaza edilmelidir.

- » Yemek öncesinde ve sonrasında ellerin bol su ve sabun ile en az 20 saniye boyunca yıkanması ve tek kullanımlık havlu ile ellerin kurulması gibi kişisel hijyen kurallarının uygulanmasına imkan veren düzenlemeler yapılmalıdır.
- » Ortak kullanımda bulunan zeytinyağı, limon sosu, nar ekşisi vb. ürünler kaldırılmalı, tuz, baharat, kürdan tek kullanımlık şekilde verilmelidir.
- » Ekmekler paketli rol ekmek şeklinde verilmelidir.
- » Yemekhane görevlileri kişisel hijyen kurallarına uygun davranmalı ve masketmelidir.
- » Masada yeme ve içme dışında maske takılmalıdır.
- » Yemek servisi verilen masalar arası mesafe her yönden 1,5 metre, yan yanasandalyeler arası 60 cm olacak şekilde düzenleme yapılmalıdır.
- » Masalarda çapraz oturma düzeni uygulanmalı veya karşılıklı oturmamesafesinin arttırılması amacıyla iki masa birleştirilerek kullanılmalıdır.
- » Çay/kahve makinesi, su sebilleri, içecek makinesi gibi araçlar kaldırılmalı veya servis elemanı aracılığıyla servis yapılmalıdır.
- » Mutfak ve pişirme alanlarına görevli olmayan personel girmemelidir.

79.4. Barınma ve Etüt Hizmetlerine Yönelik Alınması Gereken Önlemler

- » Etüt odalarındaki çalışma masaları sosyal mesafeye uygun şekilde yerleştirilmelidir.
- » Etüt odasındaki çalışma masalarına mümkünse pleksiglas malzeme ile şeffaf ayraçlar konularak korunma sağlanmalıdır.
- » Mümkün değilse oturma düzeni yüz yüze olmamalı, çapraz oturma tercih edilmelidir.
- » Okuma ve çalışma salonlarında öğrencilerin su dışında içecek ve yiyecek tüketmesine izin verilmemelidir.
- » Okuma ve çalışma salonlarında öğrenciler, birbirleriyle yapacakları kitap alışverişi, kaynak bulma, kitap arama gibi işlemler sırasında sosyal mesafeyi korumaları konusunda uyarılmalıdırlar.
- » Okuma ve çalışma alanları en az günde bir defa temizlenmeli ve sık sık havalandırılmalıdır.
- » Yatakhanelerde sosyal mesafenin korunmasını sağlayacak şekilde eşyalarının düzenlenmesi yapılmalıdır.
- » Pansiyonlarda yataklar arasında en az 1 metre mesafe bırakılmalıdır.
- » Mümkün olduğu sürece öğrencilerin oda değişikliğine izin verilmemelidir.
- » Öğrenci odaları her gün, öğrenciler okula gittikten sonra temizlik görevlileri tarafından en az 2 (iki) saat boyunca havalandırılmalıdır.
- » Oda temizliğini yapacak kişi ellerini yıkadıktan sonra eldiven giymeli ve temizliği eldivenle yapmalıdır. Her oda temizliğinden sonra eldiven çıkartılmalı eller uygun şekilde yıkanmalı ve bir sonraki oda temizliğinden önce yeni eldiven giyilmelidir.
- » Yatakhanelerde bulunan tekstil (nevresim, çarşaf, havlu vb.) ürünleri katlanarak toplanmalı, bu işlem sırasında toz ve partikül oluşumuna izin vermeyecek (çırpma ve silkeleme yapılmamalıdır) şekilde toplanmalıdır.
- » Çarşaf ve havlu gibi tekstil ürünleri ise en az 60 °C'da deterjan ile çamaşır makinesinde yıkanmalıdır.
- » Islak zeminler sık sık temizlenmelidir.

- »Zemine kilim, halı, örtü gibi toz tutucu malzemeler serilmemelidir.
- »Yatakhaneler ve etüt salonları pencereler açılarak sık sık havalandırılmalıdır.
- »Pansiyonda kalan her öğrenci kişisel eşyalarını sadece kendisi kullanmalıdır.

79.5. Personele Yönelik Alınması Gereken Önlemler

- »Personel öğrencileri COVID-19 semptomları açısından izlemelidir.
- »Personel girişinde temassız ateş ölçümü yapılmalı ve el antiseptiği bulundurulmalıdır. Ateşi 38 0C'dan yüksek olanlarla öksürük, burun akıntısı, solunum sıkıntısı gibi belirtileri olan / gelişen, COVID-19 tanısı alan veyatemaslısı olanlar tıbbi maske takılarak COVID-19 yönünden değerlendirilmeküzere sağlık kurumuna yönlendirilmelidir.
- »Personele, çalışma yerine, öğrenciler ve ortam ile temasına göre tıbbimaske, gözlük/yüz koruyucu ile el antiseptiği sağlanmalıdır.
- »Bütün personelağız ve burnu kapatacak şekilde tıbbi maske kullanmalıdır.
- » Maskeler günüçinde nemlendikçe ya da kirlendikçe değiştirilmelidir.
- » Eller suve sabunla yıkanmalı ya da el antiseptiği kullanılmalıdır.
- »Personel kıyafetlerinin günlük temizliği ve hijyeni sağlanmalıdır.
- »Personelin lavabo, ortak yemek yeme ve dinlenme alanları sosyal mesafekurallarına uygun olarak düzenlenmeli, bu konuda gerekirse yer işaretleri, şerit, bariyer gibi düzenlemeler yapılmalıdır.
- »Mal tedariki veya başka sebeplerle (tamir, bakım vb.) pansiyona geçici olarak kabul edilen kişilerin temasının asgari düzeyde tutulmasına yönelik kurallar belirlenerek uygulanması izlenmelidir.

Ayrıca, bu kişilerin sosyal mesafekuralı korunarak ve maske kullanarak işlemlerini yapmaları sağlanmalıdır.

79.6. Mescitlerde Alınması Gereken Önlemler

- »Mescit girişinde el antiseptiği bulundurulmalıdır.
- »Mescite girerken maske takılmalı ve namaz esnasında da maske çıkarılmamalıdır.
- »Vakit namazları bireysel kılınmalıdır. Mescit içerisinde kalabalık oluşturulmamalıdır.
- »Abdest alırken ve namaz kılarken sosyal mesafeye (en az 1 metre) uyulmalıdır.
- » Mescit içerisindeki Kur'an-ı Kerim dahil diğer kitaplar kilitli dolaplarda bulundurulmalı, ortak kullanımı önlenmelidir.
- »Ortak kullanımda olan tespih, takke, rahle vb. kaldırılmalıdır.
- »Seccade kişiye özel olmalıdır.
- »Mescit en az günde bir defa temizlenmeli ve sık sık havalandırılmalıdır.
- »Mescitlerden terlikler kaldırılmalıdır. Kağıt havlu ya da kişiye özel havlu kullanılması sağlanmalıdır.
- »Tekstil ürünleri en az 60 derece'de yıkanmalıdır.

»Mescitte bulunan halılar su ve deterjanla temizlenmeli, varsa abdest alınanyerlerin temizliğine dikkat edilmelidir.

79.7. Pansiyonlarda Ortam Temizliği, Dezenfeksiyonu ve Havalandırılması

»Pansiyonlarda özellikle sık dokunulan yüzeylerin (merdiven kolları, kapıkolları, asansör düğmeleri, telefon ahizeleri, masa yüzeyleri vb.) temizliğinedikkat edilmelidir. Bu amaçla, su ve deterjanla temizlik sonrası dezenfeksiyonu için 1/100 sulandırılmış (5 litre suya yarım küçük çay bardağı) çamaşırsuyu (Sodyum hipokloritCas No: 7681-52-9) kullanılabilir. Klor bileşikleriyüzeylerde korozyon oluşturabilen, dayanıklı yüzeyler için kullanılmasıönerilen dezenfektanlardır.

»Klor bileşiklerinin uygun olmadığı bilgisayar klavyeleri, telefon, fotokopimakinaları ve diğer cihaz yüzeyleri %70'lik alkolle silerek dezenfeksiyonsağlanmalıdır.

»Yer ve yüzey dezenfeksiyonu için; virüslere etkinliği gösterilmiş etkenmaddeleri içeren ve Sağlık Bakanlığı tarafından verilen 'Biyosidal ÜrünRuhsatı' bulunan yüzey dezenfektanları kullanılabilir. <http://cbs.cevresaglik.gov.tr/cevresaglik/Biyosidal/Dezenfektan.aspx>

»Pansiyonlarda dezenfeksiyon için ULV, ozon ve püskürtmeli dezenfeksiyon uygulaması gibi yöntemler kullanılmamalıdır.

»Tuvaletlere el yıkama afişleri asılmalıdır.

»Tuvalet dezenfeksiyonu için 1/10 sulandırılmış çamaşır suyu (SodyumhipokloritCas No: 7681-52-9) kullanılmalıdır.

»Tuvalet ve lavaboların temizlik saatleri kayıt edilmeli ve temizlik saatlerigörünür şekilde asılmalıdır.

»Tuvalet ve lavabolarda sıvı sabun, tuvalet kâğıdı ve kâğıt havlubulundurulmalıdır.

»Hepafiltreli hava akımı ile çalışan el kurutma cihazları dışında el kurutma cihazları kullanılmamalıdır.

»Tuvalet pencereleri açık tutulmalıdır.

»Temizlik yapan personelin maske ve eldiven kullanması sağlanmalıdır.

»Temizlik sonrasında personel maske ve eldivenlerini çıkarıp kapaklı, pedallıçöp kutusuna atmalı, ellerini en az 20 saniye boyunca su ve sabunlayıkamalıdır.

»Pansiyonlar pencereler açılarak düzenli bir şekilde sık sık havalandırılmalıdır.

»Merkezi havalandırma sistemleri bulunan binaların havalandırması %100doğal hava sirkülasyonunu sağlayacak şekilde düzenlenmeli,

» Havalandırmasistemlerinin bakımı ve filtre değişimleri üretici firma önerileri doğrultusunda yapılmalıdır.

»Vantilatörler çalıştırılmamalıdır.

»Sağlık Bakanlığı tarafındanhazırlanan "Salgın Yönetimi ve Çalışma Rehberi"nde yer alan "COVID-19Kapsamında Klima/İklimlendirme Sistemlerinde Alınacak Önlemler"euygun hareket edilmelidir.

79.8. Olası Vaka Durumunda Alınmasında Gereken Önlemler

»Diğer öğrencilerden ivedilikle ayrılıp, tıbbi maske takılması sağlanaraksağlık kurumuna başvurmaları sağlanmalıdır.

»Kişi ile aynı odayı paylaşanların cerrahi (tıbbi) maske takması sağlanarakpansiyonda barınan diğer öğrencilerden izole edilmelidir.

»Kişinin başvurduğu sağlık kurumu tarafından, İl/İlçe Sağlık MüdürlüğüBulaşıcı Hastalıklar Birimine ivedilikle bilgi verilmelidir.

»Sonucu COVID-19 olarak değerlendirilen vakanın temaslılarının SağlıkBakanlığı COVID-19 rehberine göre yönetilmelidir.

» COVID-19 tanısı kesinleşen öğrencinin odası 24 saat süreyle havalandırılır,ve boş tutulması sağlanır, sonrasında detaylı bir şekilde su ve deterjanlatemizlenmeli, 1/100 oranında sulandırılmış çamaşır suyu (SodyumhipokloritCas No: 7681-52- 9) ile silinmelidir.

»Tuvalet dezenfeksiyonunda1/10 oranında sulandırılmış çamaşır suyu (Sodyum hipokloritCas No: 7681-52-9) kullanılmalıdır. Bu işlemler sonrasında odaya yeni kişi alınabilir.

» COVID-19 tanısı konulan kişinin kaldığı odanın temizliği esnasında,temizliğini yapacak kişi kişisel koruyucu ekipman (tıbbi maske, forma ya datek kullanımlık önlük, gözlük/yüz koruyucu ve eldiven) kullanmalı,

»Kişiselkoruyucu ekipman giyilirken ve çıkartılırken kurallara uygun bir şekilde sırayla giymeye (forma ya da tek kullanımlık önlük, maske, gözlük/yüzkoruyucu ve eldiven) ve çıkarmaya (eldiven, gözlük/yüz koruyucu, forma yada tek kullanımlık önlük, maske) dikkat edilmeli,

»İşlem öncesi ve sonrasındael hijyeni sağlanmalı, atıkların tıbbi atık kapsamında uzaklaştırılmasısağlanmalıdır.